

Úlohy ke cvičení

Definice 1. Relace na množině X se nazývá

- *ekvivalence*, pokud je reflexivní, symetrická a tranzitivní,
- (*částečné*) *uspořádání*, pokud je reflexivní, antisymetrická a tranzitivní.

Definice 2. Buď $(X, \preceq)$ částečné uspořádání. Prvek $a \in X$ se nazývá

- *největší prvek*, pokud pro každé $x \in X$ platí $x \preceq a$,
- *maximální prvek*, pokud $a \preceq x$ implikuje $x = a$. Neboli neexistuje žádné x , které by bylo “nad” a v tomto uspořádání.

Analogicky definujeme *nejmenší* a *minimální prvek*.

Definice 3. Buď $(X, \preceq)$ částečně uspořádaná množina a $M \subseteq X$ její podmnožina. Prvek $a \in X$ se nazývá *horní mez* množiny M , pokud pro všechna $m \in M$ platí $m \preceq a$. Nejmenší horní mez (pokud existuje) se nazývá *supremum*. Analogicky definujeme *dolní mez* a *infimum*.

Definice 4. Buď $(X, \preceq)$ částečně uspořádaná množina a $M \subseteq X$ její podmnožina. Pak M se nazývá

- *řetězec*, pokud pro každé $m_1, m_2 \in M$ platí $m_1 \preceq m_2$ nebo $m_2 \preceq m_1$. Neboli každé dva prvky z M jsou porovnatelné.
- *Antiřetězec*, pokud pro každé dva různé $m_1, m_2 \in M$ platí $m_1 \not\preceq m_2$ ani $m_2 \not\preceq m_1$. Neboli každé dva různé prvky z M jsou neporovnatelné.

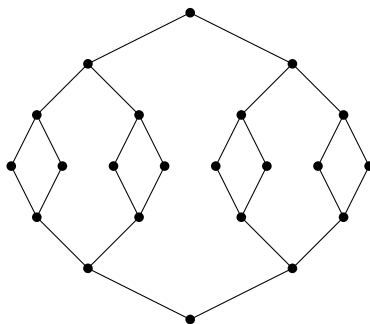
Věta 5. Buď $(X, \preceq)$ částečně uspořádaná konečná množina. Pak platí:

- Řetězec $\{r_1, \dots, r_n\} \subseteq X$ je nejdelší právě tehdy, když existuje n antiřetězců $A_1, \dots, A_n \subseteq X$, které pokrývají X , tj. $\cup_{k=1}^n A_k = X$.
- Antiřetězec $\{a_1, \dots, a_m\} \subseteq X$ je největší právě tehdy, když existuje m řetězců $R_1, \dots, R_m \subseteq X$, které pokrývají X , tj. $\cup_{k=1}^m R_k = X$.

Úloha 1. Určete počet různých ekvivalencí na čtyřech prvcích.

Úloha 2. U uspořádání daného následujícím Hasseho diagramem vyznačte nějaký nejdelší řetězec a největší antiřetězec. Zdůvodněte, proč nelze najít delší, resp. větší.

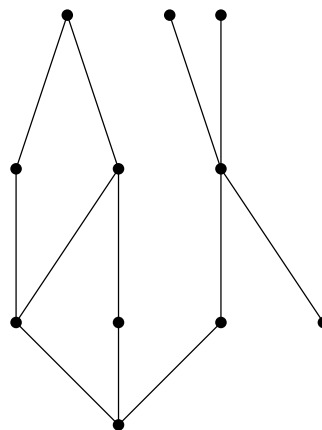

Úloha 3. a) Rozhodněte, zdali v každém konečném a neprázdném částečném uspořádání musí každý nejdelší řetězec protínat antiřetězec tvořený maximálními prvky.

- b) Najděte uspořádání, ve kterém nejdelší řetězec neprotíná každý největší antiřetězec.
- c) Najděte uspořádání, ve kterém je unikátní nejdelší řetězec R , unikátní největší antiřetězec A a zároveň se R a A neprotínají.

Úloha 4. Pro uspořádání zadané následujícím Hasseho diagramem rozhodněte, zdali má

- a) největší prvek,
- b) nejmenší prvek,
- c) maximální prvek,
- d) minimální prvek.
- e) Má každá podmnožina v tomto uspořádání supremum a infimum?

- f) Má prázdná množina v tomto uspořádání supremum? Čemu případně odpovídá?

Úloha 5. Najděte příklad lineárně uspořádané množiny s nejmenším a největším prvkem, ve které existuje podmnožina, která nemá supremum ani infimum.

Úloha 6. Čemu odpovídá supremum a infimum v

- a) uspořádání dělitelností na přirozených číslech? Neboli v $(\mathbb{N}, \mid)$.
- b) uspořádání inkluzí na potenční množině množiny X ? Neboli v $(P(X), \subseteq)$.